«جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ: جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىق سىستەمىسى داموننىڭ شۇعىلالى تاراۋى» اق تىستى كىتابى جاريالاندى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ادامدىق ۇقىقتىڭ كوز ايماسى كەڭەيتىلىپ، بۇل ادامدىق ۇقىقتىڭ جاپپاي دامىعاندىعى مەن ودان جالپى حالقتىڭ بىرگە يگىلىكتەنگەندىگىن كورسەتىپ جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىق سىستەمىسىنىڭ جاڭا تاراۋىن جازىپ، ادامزاتتىڭ ادامدىق ۇقىقتا قۇرمەت ەتۋ جانە قامتاماسىز ەتۋ كەرەكتىگىن جاراتتى.

اق تىستى كىتاپتا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىلدى: جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ ادامدىق ۇقىق سىستەمىسىنىڭ جاڭا ءۇردىسىن اشىپ، مۇلدەم كەدەيلىكتى جويۋ ارقىلى نەگىزگى تۇرمىستىق دەڭگەيى ۇقىعىن جۇزەگە اسىرىپ، داموننىڭ ارقىلى ادامدىق ۇقىقتى جەبەپ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق مادەنيەت ۇقىق ـ مۇددەسىن ارتتىرىپ، نزگى زاڭمەن شەبەرلىكپەن جونگە سالۋدى اتقارۋ ارقىلى ازاماتتىق ۇقىق ـ مۇددەنى، سايازى ۇقىق ـ مۇددەنى قورعاپ، قوعامدىق ادىلدىكتى جەبەۋ ارقىلى ارنايى قاۋىپسىزدىك ۇقىق ـ مۇددەسىن قامتاماسىز ەتتى.

اق تىستى كىتاپتا بىلاي دەلىندى: جۇڭگونىڭ حالىق سانى دۇنيە ءجۇزى جالپى حالىق سانىنىڭ بەستەن بىرگە جۋىعىن يەلەيدى. جۇڭگونىڭ جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋى ـــ دۇنيە ءجۇزى ادامدىق ۇقىق سىستەمىسىنىڭ داموۋ تاريحىندا ماڭىزدى بەلەس. جۇڭگونىڭ جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ ۇلى بارىسىندا جاساعان ادامدىق ۇقىقتا قۇرمەت ەتۋ جانە قامتاماسىز ەتۋدەگى تابىستى ادىستەرى مەن تاجىريبەلەرى ادامزاتتىڭ ىرىس ـ قۇتىن ارتتىرۋعا جۇڭگو پاراساتىن ارناپ، جۇڭگو جوباسىن ازىرلەدى.

اق تىستى كىتاپتا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىلدى: ادامدىق ۇقىقتى قامتاماسىز ەتۋدىڭ ەڭ جاقسىسى جوق، تەك ءتيىپتى دە جاقسىسى بار. جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىق داموننىڭ، العا باسۋىنىڭ جاڭا باستاماسىنا بەرىك نەگىز قالادى. جاپپاي سوتسيالىستىك وسىزاماندىعان مەملەكەت قۇرۇدىڭ جاڭا ساپارىندا، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى جاڭا داموۋ كەزەڭىن يگەرىپ، جاڭا داموۋ ۇستانىمىن دايەكتەلەندىرىپ، جاڭا داموۋ ارناسىن قالىپتاستىرىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى بلگەرىلەتىپ، ۇزدىكسىز جالپى حالقتى باستاپ، اناعۇرلىم باقىتتى دا تىنىش تۇرمىس پەن اناعۇرلىم جوعارى دەڭگەيدەگى ادامدىق ۇقىقتان يگىلىكتەنۋ ءۇشىن كۇرەس جاسايدى. جۇڭگونىڭ دۇنيە ءجۇزى ادامدىق ۇقىق سىستەمىسىنىڭ داموۋى ءۇشىن تەك دا اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسىتىندىعى داۋسىز.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ءۇرىمجى جۇندۇڭ كاسىپ سالاسى باقشاسىندا، شوكىرات زاكىر باقشا رايونىنىڭ جوبا، قۇرىلىس جاعدايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعىسىپ، بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: باقشا قۇرۇدىڭ يقۇاتتىق ورنىن يگەرىپ، عىلىمي جوبالاپ، ۇيلەسىمدى ورنالاستىرىپ، كاسىپ سالاسىن ساپالىلاندىرۋ ءارى "ءۇرىمجى ـــ سانجى ـــ شىحزى" سياقتى ءتۇيىندى وڭىرلەردىڭ كوك اسپانىن قورعاۋ شايقاسىندا جەڭىسكە جەتۋگە دەم بەرۋ، ءارى تيانشاننىڭ سولتۇستىك بوكتەرىندەگى قالا ـ قالاشقتاردىڭ كاسىپ سالالارىنىڭ تۇرلەنۋى، تيىن وزگەرتىپ دارەجەسىن جوعارىلاتۋى ءۇشىن كەڭىستىك ازىرلەۋ كەرەك. وسى نەگىزدە ساۋداگەر شاقىرۋ قىزمەتىن جوعارى ولشەمدە ورىستەتپە، باقشا رايونىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋىنا بەرىك نەگىز قالاۋ كەرەك.

تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدە شوكىرات زاكىر اڭگىمە ءماجىلىسىن باسقارىپ اشىپ، قاتىستى جاعدايلار جوننده بەرىلگەن مالىمەتتى تىڭدادى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇندۇڭ ەكونوميكالىق، تەحنيكالىق اشۋ رايونى كەلەلى جاعداي تانىمىن ارتتىرىپ، "مەملەكەتتىڭ زور ءىسىن" كوكەيدە ساقتاپ، "شينجياڭنىڭ ەلەكترىن سىرتقا جەتكىزۋ"، "باتىستىڭ گازىن شعىسقا جەتكىزۋ" سياقتى ستراتەگيالىق مىندەتتەردى شىنايى ارقالاپ، مەملەكەتتىڭ ەنەرگيا حاۋىپسىزدىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. جاڭا داموۋ ۇستانىمىن جەتەكشى ەتىپ، جاڭالىق اشۋ ارقىلى داموۋعا دەم بەرۋ ستراتەگيالىق اتقارىپ، وسى زامانعى كومىر حيميا ونەركاسىبى، جاڭا ماتەريال، جاڭا ەنەرگيا سياقتى كاسىپ سالالارىن جەدەل دامىتىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى قۇلشىنا جۇزەگە اسىرۋ كەرەك. كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۋىن ەڭ جوعارى مانىنەن اسىرماۋ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۋ تالابىن دايەكتىلەندىرىپ، ينالمالى ەكونوميكانى، جاسىل ەكونوميكانى كۇش سالا دامىتۋ كەرەك. شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورناسىن ۇزدىكسىز ساپالىلاندىرىپ، سايالىستىق تيىمدىلىك تۇدىرىپ، ءتيىپتى دە كوپ كاسىپورنىنداردى جۇندۇڭعا بىرگە تەبۋگە باۋراپ، كاسىپ سالاسى بيىگىن قالىپتاستىرۋ كەرەك.

شوكىرات زاكىر بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ءبىر تۇتاس جوسپارلاۋدى، سايكەستىرۋدى كۇشەيتىپ، بيىكتىڭ جۇندۇڭ كاسىپ سالاسى باقشاسى، ءۇرىمجى جۇندۇڭ كاسىپ سالاسى باقشاسى قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى بلگەرىلەتۋ كەرەك. جوسپارلاۋ ارقىلى جەتەكتەۋگە، علمي ورنالاستىرۋعا، كاسىپ سالاسى بەتالىسىن ايقىندالۋعا تاباندى بولىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ داموۋ ورەسىن جوعارىلاتۋ كەرەك. ءتيىمدى ساياسات زەرتتەپ جاساۋدى جەدەلدەتىپ، باقشا رايونىنىڭ باۋرامدىلىق قۇاتىن، كاسىپ سالاسىنىڭ كوتەرىمدىلىك قۇاتىن، داموۋ باسەكەلىك قۇاتىن اناعۇرلىم جوعارىلاتۋ كەرەك.

شوكىرات زاكىر بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: امەريكادا، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر شينجياڭعا ساياتىن ءبىرسىپىرا وسەك ـ ايڭاردى ويدان قۇراستىردى ءارى شينجياڭداعى فوتوۋولت، ماقتا، قىزاناق سياقتى كاسىپ سالاسىنا جازالاۋ جۇرگىزدى جانە قىسىم ءتۇسىردى، نيەتى ەرەكشە سۇرقيا، ەشقانداي نەگىزى جوق. ءبىز باتىل قارسى تۇرامىز، استە قابىلدامايمىز، باتىل تۇردە بارلىق ءتيىستى ءادىس ـ شارالاردى قولدانىپ قارسى تەجەۋ جۇرگىزەمىز، شينجياڭداعى كاسىپورىنداردىڭ زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەسىن باتىل قورعايمىز، شينجياڭ قوعامىنىڭ جاراسىمدى، ورنىقتى، ەكونوميكاسى گۇلدەنگەن، دامىعان، حالقى تىنىش ءومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشكەن اسا تاماشا جاعدايدى باتىل قورعايمىز.

اۋتونوميالى رايون جانە بيىكتىڭ باسشىلارىنان جاۋ چيڭ، سۇن حۇڭمەي، ياۋ شينمين بىرگە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى.

شينجياڭ سىرتپەن بىرلەسكەن دوستىق قوعامى قىرعىزستاندىعى شينجياڭدىق چياۋمين باۋىرلاستاردىڭ، شەتەلدە وقىپ جاتقان وقۋشىلاردىڭ ۋاكىلدەرىمەن بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ءماجىلىسىن وتكىزدى

"وتان ءبىزدىڭ پارمەندى تىرەگىمىز"

انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى جىڭ جو 8 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 8 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى شينجياڭ سىرتپەن بىرلەسكەن دوستىق قوعامى ۇرىمجىدە قىرعىزستاندىعى شينجياڭدىق چياۋمين باۋىرلاستاردىڭ، شەتەلدە وقىپ جاتقان وقۋشىلاردىڭ ۋاكىلدەرىمەن بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ءماجىلىسىن وتكىزدى، ەكى جەردەگى تۇىس ـ تۇعاندار بەينە ەكران ارقىلى باس قوسىپ، ساعىنىشتى سەزىمدەرىن اقتاردى.

اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، اۋتونوميالى رايوننىڭ ورىنباسار ءتوراعاسى ەركىن تۇنياز اۋىس ـ كۇيىس ماجىلىسىندە سوڭعى جىلدارداعى شينجياڭنىڭ ورنىقتىلىق، داموۋ جاعدايىن تانىستىردى. ول بىلاي دەدى: ۇزاق تاريحي بارىستا شينجياڭداعى ءار ۇلت بەينەت پەن زەينەتتى بىرگە وتكەرىپ، ءبىر ـ بىرىمەن بىتە قايناسقان، ەشكىم ەشكىمنەن ايرىلا المايتىن تاعدىرلاس ورتاق تۇلعا قالىپتاستىردى. ءارقايسى چياۋمين باۋىرلاستاردىڭ، شەتەلدە وقىپ جاتقان وقۋشىلاردىڭ وتاندى ءسۇيۋۋ، وتباسىن ءسۇيۋۋ داڭقتى ءداستۇرىن اسقاقتاتىپ، كوپىرلىك، دانەكەرلىك رولدارىن ساۋلەلەندىرىپ، ءتىپتى دە كوپ شەتەل جۇرتشىلىعىنىڭ شىنايى شينجياڭدى تۇسىنۋىنە مۇمكىندىك جاساۋلارىن شىن جۇرەكتەن ءۇمىت ەتەمىن.

جۇڭگونىڭ قىرعىزستاندا تۇراتىن باس ەلشىسى دۇ دىۋىن مىنالاردى ءبىلدىردى: كوپ جىلدارداعى شينجياڭ وڭىرلىك، ەكونوميكالىق جانە گۇمانيتارلىق باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، جۇڭگو ـ قىرعىزستان قارىم ـ قاتىناسىنىڭ داموۋىن بلگەرىلەتۋگە ماڭىزدى ۇلەس قوستى. ىندەت تۇلعالاننان بەرى، جۇڭگو ەڭ الدىمەن قىرعىزستانعا ىندەتكە قارسى اتانۋ زاتىنتى ماتەريالدارىن كومەككە بەرىپ، ەمدەۋ مامانداردىن جىبەردى، قىرعىزستان قوعامىنىڭ ءار سالاسى بۇعان ايرىقشا جوعارى باعا بەردى ءارى شىنايى العىسىن ايتتى.

"ىندەت كەزىندە، وتانىمىزدان كەلگەن ىندەتتەن ساقتانۋ زاتىنتى ماتەريالدارىن تاپسىرىپ الىپ، بوتەن ەل، جات جۇرتتا پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ مەيىرىن سەزىندىم". قىرعىزستاندا ساۋدامەن شۇعىلدانىتىن قۇربان ۇسەن بىلاي دەدى: اۋىلمىنان الىس جۇرسەم دە، شينجياڭنىڭ داموۋى مەن وزگەرىسىنە باستان ـ ياق نازار اۋدارىپ كەلەمىن.

"قازىر شينجياڭ تىنىش تا بەرەكەلى. قىزىم بىلتىر داشۋەگە قابىلدانىدى، ونىڭ ۇستىنە وقۋ سىلىق قاراجاتىن الدى؛ ۇلكەن نەمەرەم مەكتەپتە تەگىن وقىتۋدان يگىلىكتەنەدى. 160 شارشى مەترلىك جاڭا ءۇيىمىز كەڭ دە جارىق، قىستا شوعىرلى جىلۋمەن قامدايدى، وتە جىلى". قۇربانىڭ ايەلى تۇنيسا مامەت كۇيەۋىنە سىرتتا جۇرگەندە دەنساۋلىعىنا كوڭىل ءبولۋدى تاپسىرىپ، ەرتەرەك باس قوسۋدى كۇتەتىندىگىن ايتتى.

قىرعىزستانداعى شينجياڭدىق چياۋمين باۋىرلاس ءشيرالي ابدۇكەرىم ەلدەگى وتباسىنداعىلارمەن بەينە ەكران ارقىلى جۇزدەسىپ بىلاي دەدى: "اكە، ىندەت سەبەبىنەن قايتا المادىق. ءسىز الاڭداماڭىز، بۇل جەردە ءبارى جاقسى، اۋەلى، وتانىمىز جىبەرگەن 'سالاماتتىق سالەمدەمەسىن' تاپسىرىپ الدىق. وتان ءبىزدىڭ پارمەندى تىرەگىمىز، ءبىز مەملەكەت سىرتىندا وتە الاڭسىز ءجۇرىپ جاتىرمىز".

اۋىس ـ كۇيىس ماجىلىسىندە، نىلقى اۋدانى قاراتوبە اۋىلىنداعى يۇي يۋە ـ ي وتباسىنداعىلار قالا شەتىندە سەيىلدەپ ءجۇردى، ولار قول تەلەفونداريمەن سول جەردىڭ وزىندە بايلانىس جاساپ، قىرعىزستاننىڭ استانا بىشكەكتەگى ءىنىسى يۇي ميڭمەن اڭگىمەلەستى. "ءىنىم، امانسىڭ با؟ ىندەت سەبەبىنەن قايتا المادىڭ، وسى بىرنەشە جىلداعى اۋىلىمىزدىڭ وزگەرىسىن ايتىپ بەرەيىن". يۇي يۋە ـ ي بىلاي دەدى: قازىر اۋىلىمىزدىڭ ماڭىنان مەملەكەتتىك 4A دارەجەلى كورىنىس ءوڭىرى اشىلىپ، كوپشىلىك سايالاتىنتىڭ يگىلىگىن كوردى، كىرىسىمىز جانە ورتامىز بارعان سايىن جاقسارىپ كەلەدى. اعاسى وتباسىنىڭ باقىتتى دا امان ـ ەسەن ەكەندىگىن كورگەندە، يۇي ميڭ ەكرانىنىڭ ارى جاعىندا قايتا ـ قايتا رازىلىقپەن باسىن يزەي بەردى.

"اعا، اۋىلىمىزدىڭ وزگەرىسى زور، وتباسىمىزدىڭ قوي، سيىرلارى مولايىپ، كىرىسىمىز بارعان سايىن جوعارىلادى. بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا اكەمىزدىڭ مىنا تۇتقىلدان قان قۇيىلىپ، شىيالىناعا جاتىپ ەمدەلگەن قاراجاتىنىڭ باسىم كوپ بولىگى ەسەپتەن كوتەرىلدى. اۋىلدىق شىپاحاناداعى شىپاگەر اكەممەن جۇپ قۇراپ تۇىس بولدى، اۋىق ـ اۋىق ۇيگە كەلىپ اكەمنىڭ دەنساۋلىعىن تەكسەرىپ تۇرادى، قازىر اكەمىزدىڭ دەنساۋلىعىنىڭ قالپىنا كەلۋى جاقسى، الاڭداماڭىز"، ـ دەدى ۇلىقشات اۋدانىنداعى قالىنۇر ءانۋار قۇانشىپەن قىرعىزستاندا. ءى اعاسى باتىر ءانۋارعا وتباسىنىڭ جاعدايىن تانىستىرىپ. ولار تاعى اۋىس ـ كۇيىس ماجىلىسىندە جەرگىلىكتى ورىن شىپاحاناسىنداعى شىپاگەرمەن اڭگىمەلەستى، بەينە ەكراندا كورىنگەن تاماشا ەمدەۋ ورتاسى باتىردىڭ كوڭىلىن ورنىقتىردى.

شينجياڭ سىرتپەن بىرلەسكەن دوستىق قوعامىنىڭ ءبىلدىرۋىنشە: شينجياڭ سىرتپەن بىرلەسكەن دوستىق قوعامى چياۋمين باۋىرلاستارعا قىزمەت وتەۋ جۇمىستارىن اۋەلگىدەي جاقسى ىستەپ، كوپشىلىكتىڭ پىكىر ـ ۇسىنىسىن دەن قويا تىڭداپ، قاتىستى جاقتارمەن بايلانىس جاساۋدى جانە سايكەسۋدى كۇشەيتىپ، كوپشىلىكتى ۇيىمنان ارىلتىپ، قيىنشىلىعىن شەشەدى، قىزمەت وتەيدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ساتۋ ارنالارى بىركىلىسىزدەندى

بىركىلىسىز ساتۋ ارناسى ءبىرىيدىڭ ساپالىسىنىڭ باعاسى جوعارى بولۋىنىڭ العى شارتى جانە كەپىلى. بىيل جازعى استىق ساتىپ الۋ قىزمەتى باستالعاننان بەرى، رايونىمىزداعى ءار دارەجەلى استىق جانە زاتىنتىق ماتەريال زاپاس ساقتاۋ تاراۋلارى مەملەكەتتىڭ استىق ساتىپ الۋ ساياساتىن جانە ساپا ولشەمىن قاتاڭ اتقارىپ، ءبىر تۇتاس جوسپارلاۋدى، سايكەستىرۋدى كۇشەيتىپ، زەر سالا ۇيىمداستىرىپ، ورنالاستىرىپ، بار كۇشپەن شارۋالارعا ساپالى قىزمەت وتەدى.

"قازىر ءبىرىيدىڭ ساتۋ وتە قولايلى، ساتىپ الاتىن كاسىپورىندار كوپتەگەن قولايلى قىزمەتتەر وتەپ، دەرەۋ كەلىپ ساتىپ الادى، 'ۇزىننان ـ ۇزاق كەزەك كۇتۋ' جانە 'ءتۇن اسىپ استىق تاپسىرۋ' ماسەلەسىنەن اۋلاق بولدىق". قۇلجا قالاسى يىگىيەر قالاشعى لۇچيدۇان قىستاعىنداعى شارۋا پاڭ شىڭجۋاڭ بىلاي دەدى: استىق ساتىپ الاتىن كاسىپورىندار "باعانى بازار بەلگىلەۋ، ساپالىنىڭ باعاسى جوعارى بولۋ، ساپالى استىقتا جوعارى تولقىتاما بەرۋ" سىندى ءبىرىيدىڭ ساتىپ الۋ ساياساتىن قاتاڭ اتقارىپ، باعاسىن تاقتاعا شىعارىپ، ولشەمىن تامعا جازىپ، ۇلگىسىن سورەگە شىعارىپ، شارۋالاردىڭ "استىقتى اشىق" ساتۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

بىيل جىل باسىنان بەرى رايونىمىزداعى ءار قايسى قاتىستى تاراۋلار "استىق ساتىپ الاتىن ادام بولۋ، استىق ساتىپ الاتىن اقشا بولۋ، استىق ساقتايتىن قامبا بولۋ، استىق باسقاراتىن ادام بولۋ" تالابىنا ساي، قامبالاردى بوساتۋ، بىرىكتىرۋ، بوس قامبالاردى زارارسىزداندىرۋ سىندى قىزمەتتەردى الدىن الا ويداعىداي ىستەپ، ساتىپ الۋ قارجىسى، تاسىمال قۇاتى سىندى كەپىلدىكتەردى ءتۇيىندى تۇردە نىعايتىپ، تاراپتاردىڭ سايكەسە قيمىلداۋىن كۇشەيتىپ، ەسكىنى ەرتە اشىپ، تارازىنى جاي جيۋ، ساتىپ الۋ ۇاقتىن ۇزارتۋ، ساتىپ الۋ تۇيىندەرىن كوبەيتۋ سىندى شارالاردى قولدانىپ، شارۋالاردىڭ استىق ساتۋىنا قولايلىلىق جاراتتى.

جازعى استىق ساتىپ الۋدىڭ الدىندا تۇتاس رايون سيمىدىلعى جيىنى 2 ميللىون 940 مىڭ تونناداي ساتىپ قامبا دايىنداپ، جازعى استىق ساتىپ الۋداعى قامبا قاجەتىن قامتاماسىز ەتتى. اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۋ بانكەسىنىڭ شينجياڭ بولىمشە باسقىسى جازعى استىق ساتىپ الۋعا جيىنى 9 ميلليارد 600 ميللىون يۋان قارجى دايىنداپ، بۇل وتكەن جىلداعىدان ءبىر ميلليارد 200 ميللىون يۋان ارتتىرىپ، "استىقتى اقشا كۇتىپ تۇرۋعا" شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، "اق تالون" بەرۋ جاعدايىن ءبىرجولاتا تيدى.

سونىمەن ءبىر ۇاقىتتا، رايونىمىز ءبىرىيدىڭ ساتىپ الۋ، ساقتاۋ ءتۇزىمى رەفورماسىن ىسكەرىلەي تەرەڭدەتىپ، ءبىرىيدىڭ ۇنىن مانەرلەيتىن كاسىپورىندار سياقتى كوپ نەگىزدى تۇلعالاردى بازارعا كىرۋگە ىنتالاندىرىپ، تۇلعاسى كوپ نەگىزدى، ارناسى جان ـ جاقتى، ساپالىنىڭ باعاسى جوعارى بولۋدىڭ بازارلانعان ساتىپ الۋ ارناسىن قالىپتاستىرۋدى بلگەرىلەتىپ، استىقتىڭ بازارلانعان ساتىپ الۋ ـ ساتۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتتى. جازعى استىق ساتىپ الۋ قىزمەتى باستالعاننان بەرى، اۋتونوميالى رايونىنىڭ استىق جانە زاتىنتىق ماتەريال زاپاس ساقتاۋ تاراۋلارى استىقتىڭ دارەجەسىن ءتۇسىرۋ، باعاسىن تومەندەتۋ جانە باسىپ قويۋ سياقتى شارۋالاردى زياندايتىن جانە بازار ءتارتىبىن بۇلدىرەتىن ارەكەتتەردى قاتاڭ تەكسەرىپ ءبىر جاقتىلى ەتىپ، استىق ساتىپ الۋدى باسقارۋ مەن قىزمەت وتەۋدى ۇزدىكسىز كۇشەيتتى. قازىرگە دەيىن بۇكىل رايونىمىزدىڭ جازعى استىق ساتىپ الۋ قىزمەتى كاسىپ سالاسى بويىنشا "بىردە ـ ءبىر شىرعالاڭ تۇىلماۋدى" ساقتاپ، مەملەكەتكە جانە اۋتونوميالى رايونعا "بىردە ـ ءبىر رەت شاعىم ايتۋ تەلەفونى" بەرىلمەدى.

ءوندىرىس پەن ساتۋ تىعىز ۇشتاستى

ءبىرىيدىڭ ساتۋدا ساپالىنىڭ باعاسىنىڭ جوعارى بولۋى كوپ نەگىزدى تۇلعالار بازارعا كىرىپ ساتىپ العاننان كەيىن قالىپتاسقان ءوندىرىس پەن ساتۋدىڭ تىعىز ۇشتاسۋىنىڭ پايداسىنان بولدى.

رايونىمىز 2018 ـ جىلى ءبىرىيدىڭ ساتىپ الۋ، قامبادا ساقتاۋ ءتۇزىمى رەفورماسىن اتقارعاننان بەرى، مەملەكەت مەنشىگىندەگى استىق ساتىپ الۋ كاسىپورىندارى، ۇن مانەرلەۋ كاسىپورىندارى سياقتى كوپ نەگىزدى بازار تۇلعاسى بىرگە بازارعا كىرىپ ساتىپ الاتىن بازارلانعان ارنا قالىپتاستى. شارۋالار ساتىپ الۋشىنى ءوز ەركىمەن تاڭداپ، كاسىپورىن تاپسىرىس ارقىلى ساتىپ الۋعا جارامدى ساپالى ءبىرىيدىڭ ساتىپ الىپ، قامداۋ مەن قاجەتسىنۋ ينفورماتسياسىن ءونىمدى ۇشاستىرۋدى جۇزەگە اسىرىپ، ساپالى ءبىرىيدىڭ ساتىلۋ باعاسىن جوعارىلاتتى.

"بىيل كاسىپورىنمىز ءوز الدىنا 150 مىڭ تونناداي ساپالى ءبىرىيدىڭ ساتىپ الدى، بۇل تۇتاس جىلدىق شىكىزات قاجەتتىگىنىڭ 60%ىن قاناعاتتاندىرا الادى". شينجياڭ حۋاماي شينلياڭ ۇن شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ باسالقاسى جاڭ شينۋىن: ورنىقتى ءارى ساپالى شىكىزاتپەن قامداۋ كاسىپورىنىنىڭ دامىپ زورايۋىنىڭ تەتىگى، ـ دەدى.

جاڭ شينۋىن تانىستىرىپ بىلاي دەدى: تاياۋ جىلدارداعى بەرى كاسىپورىن زەرتتەۋ ـ اشۋ تەبىنىن كۇشەيتىپ، تۇشپارا ۇنى، نان پىسىراتىن ۇن سياقتى ارنالۋلى ۇن ءوندىرۋ كولەمىن ۇلعايتىپ، ساپالى ءبىرىيدىڭ شىكىزاتىنىڭ ابزالدىعىن تولىق كادەگە جاراتىپ، ءونىمنىڭ ۇستەمە قۇنىن جوعارىلاتتى.

"ءبىز وندىرگەن شۇەحۋافىن ۇنىنىڭ ساپاسى جاقسى بولعاندىقتان، شىعىس سولتۇستىكتىڭ بازارىنا دەيىن ساتىلدى، ءونىمىمىز جاپپاي تانىلىپ، ساتىلۋ مولشەرى ۇزىلىپ ءبىرتالاي جىل ارتتى". جاڭ شينۋىن بىلاي دەدى: كاسىپورىننىڭ ساتۋ مولشەرى ارتۋمەن بىرگە، ساپالى ءبىرىيدىڭ شىكىزاتىنىڭ باعاسى دا بىردەي ارتىپ، كاسىپ تىزبەگىنىڭ دەمەۋىندە شونجى اۋدانىنىڭ ساپالى داۋىمە ءبىرىيدىڭ سورتى بولعان شيندۇڭ 22 ـ ءنومىرلىنىڭ ساتىپ الۋ باعاسى تاياۋ 5 جىلدان بەرى ءار كيلوگرامى 2.5 يۋاننان 2.74 يۋانعا دەيىن جوعارىلاپ، جوعارى ساپا مەن بازارلانعان ساتىپ الۋ كاسىپورىن مەن استىق ەگەتىن شارۋالاردىڭ ەكەۋىنە دە پايدا جەتكىزدى.

8 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنىنە دەيىن بۇكىل رايونىمىزدا ساتىپ العان ءبىرىيدىڭ جيىنى 2 ميللىون 800 مىڭ تونناداي استى، مۇندا كولەمدەنگەن مانەرلەۋ كاسىپورىندارى ساتىپ العان ءبىرىيدىڭ مولشەرى جالپى ساتىپ العان ءبىرىيدىڭ مولشەرىنىڭ 10%ىنان استامىن يەلەدى. ءتىپتى دە كوپ مانەرلەۋ كاسىپورىندارى ءبىرىيدىڭ ساتىپ الۋ بۇيىرىنا ارالاسىپ، كاسىپ تىزبەگىنىڭ الدىڭعى ـ سوڭعى بۇيىرىندارىن تىعىز ۇشتاستىرىپ، ساپالى استىقتى جوعارى باعادا ساتىپ الۋدى جۇزەگە اسىرۋعا ءتيىمدى شارت جاعدايى ازىرلەدى.

ساپالى سورت باسىمدىعى كورىنەكتىلەندى

ءبىرىيدىڭ ساتىپ الۋدا ساپالىنىڭ باعاسى جوعارى بولۋدى جۇزەگە اسىرۋدا بازار مەن ارنا سىرتقى سەبەپ، ساپاسىنىڭ جاقسى بولۋى ناعىز دىشكى نەگىزگى فاكتور، بۇل فاكتوردى بەلگىلەيتىنى جاقسى سورت ەسەپتەلەدى.

شونجى اۋدانىنىڭ دۇمبە ءبىرىيدىڭ سورتى شيندۇڭ 22 ـ ءنومىرلىنى مىسالعا الساق، ساپاسىنىڭ جاقسى بولۋى جانە كۇن سايىن تولىسقان كاسىپ سالاسىنىڭ داموۋ ۇلگىسى قاراپايىم شارۋالاردىڭ كەرىسىن ارتتىرۋمەن بىرگە، سورت قاجەتىن دە انىقتاۋ ارتتىرىپ، ءبىرىيدىڭ سورتىن جەتىلدىرۋدى استىق كاسىپ سالاسىنداعى كىرىستى ارتتىرۋدىڭ جاڭا تۇيىنىنە اينالدىردى.

"ءبىز تۇقىم كاسىپورىندارىمەن تاپسىرىس توقتامىنا قول قويىپ، شيندۇڭ 22 ـ ءنومىرلى دۇمبە ءبىرىيدىڭ تۇقىمىن جەتىلدىرۋ قىزمەتىنە جاۋاپتى بولىپ، ساتىپ الۋ باعاسىن ءبىرىيدىڭ بازارداعى باعاسى نەگىزىندە ءار كيلوگرامنىڭ باعاسىن تاعى 0.12 يۋان ارتتىردىق". شونجى اۋدانى شيىەي ـ ۋان قالاشعى لۇشۇحىزى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى جاڭ لان بىلاي دەدى: تاياۋ جىلدارداعى بەرى قىستاقتىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ءوندىرىس نەگىزدىك قۇرىلعىلارى ءوزدىكسىز جاقسارىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ەگىمشىلىك تاجىريبەسى اناعۇرلىم مولايىپ، اناعۇرلىم كوپ شارۋا "تۇقىمدىق اتىز" سالىپ، وندىرگەن ساپالى ءبىرىيدىڭ ساتىلۋىنان الاڭداماۋىنا بولدى، ونىمدىلىگى دە ءبىرتالاي جوعارىلادى.

وڭتۇستىك شينجياڭ وڭىرىندەگى شارۋالار دا وسىنداي يگىلىككە كەنەلدى. بىيل 6 ـ ايدا وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ ساپالى دۇمبە ءبىرىيدىڭ سورتى بولعان شيندۇڭ 60 ـ ءنومىرلى سول جەردىڭ وزىندە تەكسەرىپ وتكىزىپ الۋ ارقىلى بىرلىك ءونىمى 740.8 كيلوگرام بولىپ، 2019 ـ جىلعى وڭتۇستىك شينجياڭ ءوڭىرىنىڭ ەرتە پىسىاتىن دۇمبە ءبىرىيدىڭ جوعارى ءونىم العان رەكوردىن جاڭالادى. شيندۇڭ 60 ـ ءنومىرلىنىڭ جوعارى ءتۇسىمدى، ساپالى، دەرت ـ دەربەزگە ءتوزىمدى، وڭاي جاپىرىلمايتىن، ۇيلەسۋ قۇاتى كەڭ بولۋداي ەرەكشەلىكتەرى بار، وڭتۇستىك شينجياڭ وڭىرىندەگى نەگىزگى ءبىرىيدىڭ ەگەتىن وڭىرلەردە جالپىلاستىرىپ ەگۋگە توتەنشە ۇيلەسەدى. ول انىقتاۋ كوپ استىق ەگەتىن شارۋالاردىڭ تىڭ تالعامنا اينالدى.

" قازىر ءبىرىيدىڭ ەگىمشىلىگىنىڭ ماشينالانۋ دەڭگەيى بارعان سايىن جوعارىلاپ، جاڭا تەحنيكا جالپىلاستىرىلىپ، قولدانىلىپ، سورتتار ءتۇسىمدى ارتتىرۋداعى، كىرىستى ارتتىرۋداعى ماڭىزدى نەگىزگە اينالدى". كونەءشار اۋدانى سايباق اۋىلى شۇينشى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى وشۇر ماقام بىيل ءوزىنىڭ دۇمبە ءبىرىيدىڭ سورتىن شيندۇڭ 20 ـ نومىرلىدەن شيندۇڭ 60 ـ نومىرلىگە الماستىرۋدى جوسپارلاپ وتىرعاندىعىن ايتتى.

قازىر بۇكىل رايونىمىزدىڭ استىق وندىرىسىندە ساپالى سورتتىڭ قامتىمى 98%تەن اسىپ، ءبىر قىدىرۋ ءبىرىيدىڭ، جۇگەرى جاڭا سورتتارى جالپىلاستىرىلا پايدالانىلىپ، ءتۇسىمدى ارتتىرۋمەن بىرگە، ساپانى دا جاقسارتىپ، ساپالى سورتتىڭ بۇكىل رايونىمىزدىڭ استىق وندىرىسىندە استىقتىڭ ساپالىسىنىڭ باعاسى جوعارى بولۋىن جۇزەگە اسىرۋعا قوسقان ۇلەسى كۇن سايىن كورىنەكتىلەندى.